

Hrvoje Ivanković

ONIRIČKE
DUM-MARINADE

Davor Mojaš

*Nesna Marina Držića*Dom Marina Držića,
Dubrovnik, 2017.

Nesna Marina Držića šesta je knjiga proze Davora Mojaša, pisca, novinara i redatelja posvećena u zadnjih dvadesetak godina propitivaju dubrovačke teme u formom nekonvencionalnim scenskim i literarnim iskazima, što polazeći od intertekstualnosti ili intermedijalnosti kao temeljnog stvaralačkog načela pokazuju kako se do modernosti može

stići i s rezervoarom napunjenim u doba kad je Knez još vladô. Prethodne dvije knjige u tom nizu, *Trag mihojica* i *Viatic conte Iva*, svoje su nadahnuće pronašle u životu i djelu Iva Vojnovića, dok *Nesna* izrasta iz Mojaševa opsesivnog bavljenja Držićevom zaostavštinom te njezinim komentarima i tumačenjima. No Mojašev pristup toj obimnoj materiji posve je neakademski; on iz nje izvlači ono najbizarnije i najzačudnije ili se, pak trudi, očuditi je i izokrenuti i na onim mjestima gdje se sve čini posve razumljivim, pa čak i shemati-ziranim. Držićevski kontrapunkt između pravog i obrnutog svijeta u Mojaševu slučaju postaje osnovnim bodom za tkanje tekstuere kojom prohode čovuljici, žvirati i barbačepi, otjelovljeni u likovima i epizodama ekstrahiranim iz svih dijelova dum Marinaova svijeta, zbiljskog i izmašta-nog.

Nesna je, dakako, ono neobično starije čovjeka koji se uzalud trudi zaspati i sanjati, pa mu se paučina sna počinje zaplirati oko misli, uneređujući njihov tijek i logiku, a kako je (ne)spavač u naslovu Mojaševe zbirke dum Marin osobno, moglo bi se reći da je i ta zbirka zamišljena kao svojevrsni dnevnik njegovih izleta u oniričko.

Mojaševe prozne minijature nemoguće je žanrovski precizno odrediti. Ti nadrealistički nametnici na stranicama držićijane veselo boluju od sadržajne nepredvidljivosti i vratolomnih stilskih zaokreta, često nalazeći svoj završni akcent usred zavodljive verbalne oluje što su je podigli na dotad mrtvo mirnom moru blagopočivajuće

baštine. Nižu se na stranicama Nesna pseudopovijesne anegdote, bizarni biografski apokrif, poetski aforizmi i groteskni držićevski pastiši do čije se pune duhovitosti i začudnosti ne može doći bez prethodnog poznavanja ishodišne materije, bez svijesti o izmaknutom kontekstu poneke Držićeve misli/rečenice/izraza, biografskog fakta ili držičološkog komentara na čijim šlagvortima Mojaš kreira svoje razigrano-sjetne i nostalgično-vedre vinjete. O poticajima i utjecajima jednako je teško govoriti jer bi se to nizanje imena jamačno pretvorilo u leksikon književne i inih avangarda. Harms svakako, kao i uvijek kada su Mojaševa proza ili dramoleti u pitanju, ali i neki drugi ruski avangardisti, pa Bunuel, Ivšić, Apollinaire, Ionesco..., sve do starih dubrovačkih aforističara i njihovih (para)literarnih doskočica koje su često imale i prizvuk lokalne kundurarije.

Među stotinjak proznih prinosa, ponekad posve kratkih poput crtice nazvane *Hotjenje (Takvu je htjeo kad bi na postelju sjeo – svu 'na sapuriće incukarane s vodicom rusatom')*, našla su se i neposlana pisma Cosima Medicija namijenjena Marinu Držiću, u kojima vojvoda Firence i pisac urotnik mijenjaju uloge umoljenog i onoga koji moli, završivši u tom paradoksalnom i humornom obratu na istoj točki nerazumijevanja i distance na kojoj su se našli u i u stvarnoj povijesnoj epizodi. No posebna atrakcija *Nesna Marina Držića* Mojašev je *diggest* cjelokupna Vidrina teatra, zbijena u četrnaest dramoleta, monologa i/ili didaskalija, u čijoj trans-

figuraciji sudjeluju družine Od Gadarja, Lakoumnijeh, Na Kvasinu umoljenih, Od Njara, Mahnitijeh, Pomam-nijeh, Svekolikijeh, Odmaknutijeh, Nenavidnih, Galantnijeh, Od Faca Razlicijeh, Od Bizarnijeh, a na kraju im se, u autoironijskom obratu pridružuje i Lero-družina, na čijem je čelu *fastidiozi D. M.*, kako bi odigrala naslovni *komad koji nitko do tada nije odigrao i koji nikome normalnome na pamet ne bi pao*. Taj dirljivo duhoviti autobiografski zapis povezuje *snomorice* dvojice autora, onoga čije ime stoji iznad naslova knjige, i onoga čije je ime u njemu zapisano, pri čemu *M. D. senjava, a D. M. priziva*, kako u *Nesnu*, tako i u *Epitaphiu*, predstavi koju je Davor Mojaš prije desetak godina doista postavio sa svojim Lerovcima. Anagramirani inicijali, velikodušna koliko i logična ponuda „igre slučaja“, samo su jedna od brojnih Mojaševih verbalnoslovnih ekshibicija kakve se nižu u bezmalo svakom retku *Nesna Marina Držića*. Izmišljanje novih riječi i izraza te izokretanje i nadograđivanje postojećih i prije su karakterizirali njegovo književno djelo, no ovdje je ta igra, sukladno verbalnoj raskoši i slojevitosti Držićeva djela, toliko bujna i rascvjetana da mi se čini kako bi *Nesna* mogao biti zanimljivim povodom i za ozbiljnu leksikološku studiju.

Nesna Marina Držića uokviren je dvjema vrijednim studijama, uvodnom *Ali sni, ali bilj vidi?* u kojoj nam Lada Čale Feldman pomaže pronaći ključ za čitanje Mojaševa djela te zaključnom, *Jedno nadrealističko*

čitanje *Držićevih snova*, gdje Viktorija Franić Tomić istražuje povode i nadahnuća Davorovih dumMarinada, ali i mjesto koje zauzimaju u kontekstu njegova stvaralaštva.

Mjesto koje će, pak, ova knjiga zauzeti u doživljaju svojih čitatelja, jamačno će biti određeno i stupnjem njihove bliskosti s držićevskim mikrokozmosom. Nakon druženja s *Nesnom*, ako to nekoga zanima, potpisnik ovih redova osjećao se isto kao i dum Marin iz Mojaševe crtice *U nesna ušetala: Kad mu je u nesna ušetala Venera i upitala ga: 'kako si?' odgovorio je: 'Pastoralno!'*.